Llwybr y Gymraeg
Welsh Pathway
BA2C 2021-22

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre *for* Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 9: 17.3.22
(ar gampws)

Rhagoriaith
CANOLFAN GWASANAETHAU CYMRAEG

nia.evans@pcydds.ac.uk

Nod y wers heddiw ydy ….

- cynnal sesiwn gofrestru yn Gymraeg;
- adolygu patrymau iaith a gyflwynwyd hyd yn hyn;
- dysgu sut i siarad amdani hi.

- conduct a registry session in Welsh;
- revise Welsh patterns introduced so far;
- learn how to discuss ‘her’.

Agor y wers Lesson openers

Croeso i'r wers … Gymraeg	**Nod y wers ydy …. dysgu amdano fe ac amdani hi.**
Edrychwch arna' i.	**Nod y wers heddiw ydy … dysgu amdano fe ac amdani hi.**
Gwrandewch arna' i.	**Heddiw rydych chi'n mynd i ... ddysgu amdano fe ac amdani hi.**
Edrychwch ar y bwrdd gwyn / sgrîn.	**Barod?**
Agorwch eich llyfrau.	**Pawb yn hapus?**
Ysgrifennwch y dyddiad.	**Oes cwestiwn?**

Dechrau arni … / Getting started …

Ydy hi'n ddydd …… heddiw?

Is it …… today?

Ydy, mae hi'n ddydd …… heddiw.

Nac ydy, dydy hi ddim yn ddydd …… heddiw.

Dechrau arni … / Getting started …

Pa ddydd ydy hi heddiw?
Pa ddiwrnod ydy hi heddiw?

Which day is it today?

Dydd lau

ydy hi heddiw.

Dechrau arni … / Getting started …

Ydy hi'n fis …… nawr?

Is it …… now?

Ydy, mae hi'n fis …… nawr.

Nac ydy, dydy hi ddim yn fis …… nawr.

Dechrau arni … / Getting started …

Pa fis ydy hi nawr?

Which month is it now?

Mis Mawrth **ydy hi nawr.**

Beth ydy'r dyddiad heddiw?

17.3.2022

Beth yw'r dyddiad heddiw?

1st	y cyntaf	17th	yr ail ar bymtheg
2nd	yr ail	18th	y deunawfed
3rd	y trydydd	19th	y pedwerydd ar bymtheg
4th	y pedwerydd	20th	yr ugeinfed
5th	y pumed	21st	yr unfed ar hugain
6th	y chweched	22nd	yr ail ar hugain
7th	y seithfed	23rd	y trydydd ar hugain
8th	yr wythfed	24th	y pedwerydd ar hugain
9th	y nawfed	25th	y pumed ar hugain
10th	y degfed	26th	y chweched ar hugain
11th	yr unfed ar ddeg	27th	y seithfed ar hugain
12th	y deuddegfed	28th	yr wythfed ar hugain
13th	y trydydd ar ddeg	29th	y nawfed ar hugain
14th	y pedwerydd ar ddeg	30th	y degfed ar hugain
15th	y pymthegfed	31st	yr unfed ar ddeg ar hugain
16th	yr unfed ar bymtheg		

Dydd Iau, yr ail ar bymtheg o Fawrth 2022.

Dydd Iau, Mawrth yr ail ar bymtheg 2022.

RHEOL:
Ydy yn y cwestiwn = **Ydy / Nac ydy** yn yr ateb

RULE:
Ydy in the question = Ydy / Nac ydy in the answer.

Ydy hi'n …… heddiw?

Ydy, mae hi'n …… heddiw.

Nac ydy, dydy hi ddim yn …… heddiw.

Sut mae'r tywydd heddiw?

Mae hi'n ..... heddiw.

It is ..... today.

Ydych chi'n cofio?

Ydych chi'n cofio? Do you remember?

1. Dw i'n byw mewn fflat yn Abertawe.	1. Mae e'n byw mewn fflat yn Abertawe.
2. Dw i'n hoffi bwyta cyri a reis.	2. Mae e'n hoffi bwyta cyri a reis.
3. Mae gwallt brown a llygaid gwyrdd gyda fi.	3. Mae gwallt brown a llygaid gwyrdd gyda fe.

Enw: Tomos John
Oed: 31
Pen-blwydd: Mawrth 3
Cartref: fflat, Caerfyrddin
Hobïau: rhedeg, nofio, coginio
Hoff fwyd: cyri a reis
Cas fwyd: lasagne
Hoff bethau: mwynhau gyda ffrindiau, mynd i'r sinema
Cas bethau: tywydd oer, bore
Gwallt: brown, byr
Llygaid: brown
Teulu: Mam a Dad
Brawd: dim un
Chwaer: un chwaer
Anifail Anwes: cath o'r enw Fflwffen

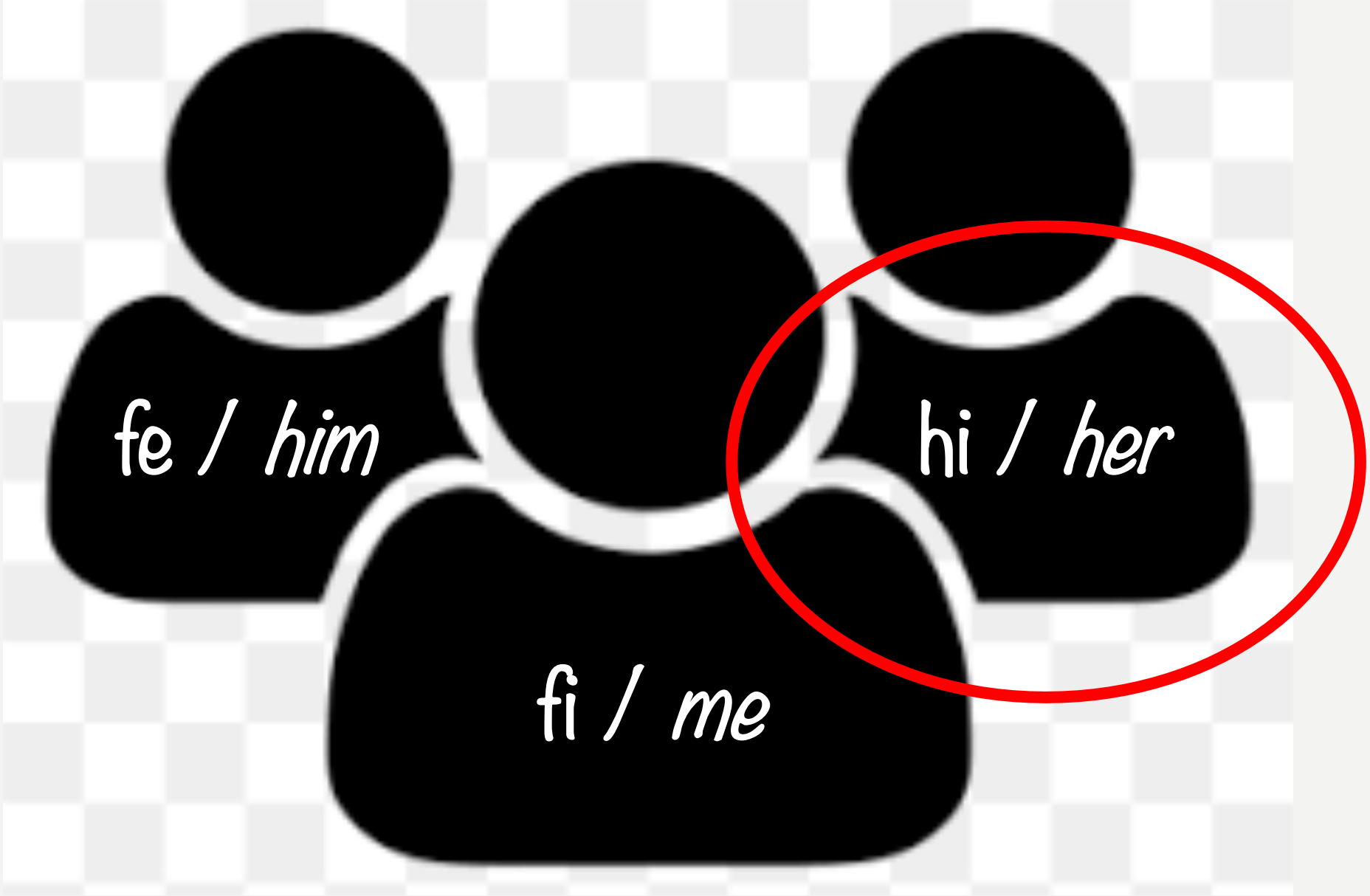

Mae hi'n amser cofrestru …

Rhif	Pwy?
1	Jack Underhill
2	Yvonne Bradley
3	Rebecca Nash
4	Emma Jayne Davies
5	Lauren Morgan
6	Georgia Cox
7	Hollie Mathias
8	Amy Jenkins

1. **Greeting**
2. **It is registration time.**
3. **Is … here today?**
4. **How are you?**
5. **The weather.**
6. **Ask a question about Tomos John**

Rhif	Pwy?
9	Alisha Williams
10	Emily Edwards
11	Robert Barn
12	Alyssa Bagshaw
13	Zac Foinski
14	Meg Ward
15	Harri Williams
16	George Rogers
17	Annie Phillips

fe / him
hi / her
fi / me

Gofyn cwestiynau … Asking questions …

Fi (me)	Fe (him)	Hi (her)
Beth ydy dy enw?	Beth ydy ei enw?	Beth ydy ei henw?
Pwy wyt ti?	Pwy ydy e?	Pwy ydy hi?
Ble rwyt ti'n byw?	Ble mae e'n byw?	Ble mae hi'n byw?
Faint ydy dy oed?	Faint ydy ei oed?	Faint ydy ei hoed?
Beth ydy dy hobi?	Beth ydy ei hobi?	Beth dydy ei hobi?
Beth rwyt ti'n hoffi …?	Beth mae e'n hoffi …?	Beth mae hi'n hoffi?
Beth dwyt ti ddim yn hoffi?	Beth dydy e ddim yn hoffi?	Beth dydy hi ddim yn hoffi?
Oes … gyda ti?	Oes … gyda fe?	Oes … gyda hi?

Gofyn ac ateb cwestiynau … Asking and answering questions …

Cwestiwn	Ateb
Beth ydy ei henw?	Ei henw ydy … .
Pryd mae ei phen-blwydd?	Mae ei phen-blwydd ar …
Pwy ydy hi?	… ydy hi.
Ble mae hi'n byw?	Mae hi'n byw …
Faint ydy ei hoed?	Mae hi'n …. oed.
Beth ydy ei hobi?	Ei hobi ydy …
Beth mae hi'n hoffi …?	Mae hi'n hoffi …
Beth dydy hi ddim yn hoffi?	Dydy hi ddim yn hoffi …
Oes … gyda hi?	Oes, mae ..... gyda hi. Nac oes, does dim …… gyda hi.

Pwy ydy hi?

..... ydy hi.

Ble rwyt ti'n byw?
Ble mae e'n byw?
Ble mae hi'n byw?

RHEOL:

YN = lle penodol (definite place)

MEWN = lle amhenodol (indefinite place)

Dw i'n byw yng Ngheredigion mewn ty ar wahân.

Mae e'n byw yng Nghastell Nedd mewn byngalo.

Mae hi'n byw ym Mhen-y-bont mewn fflat.

Mae Nia'n byw yn Llanelli mewn ty teras.

Beth mae hi'n hoffi wneud?

Beth ydy ei hobïau (hi)?

What are her hobbies?

Ei hobïau ydy …

Her hobbies are …

Beth mae hi'n hoffi wneud?

What does she like doing?

Mae hi'n hoffi …

She likes …

Beth ydy ei hobïau?

Ydy hi'n hoffi …?

Does she like …?

Ydy, mae hi'n hoffi …

Nac ydy, dydy hi ddim yn hoffi …

Ydy hi'n hoffi …?

Ydy hi'n hoffi …?

Ydy, mae hi'n hoffi …

PAM?

achos …	mae'n hwyl.	*it's fun.*
because …	mae'n ddiddorol.	*it's interesting.*
	mae'n fendigedig.	*it's fantastic.*
	mae'n ffordd dda i ymlacio.	*it's a good way to relax.*
	mae hi'n hoffi cadw'n heini.	*she likes to keep fit.*
	mae hi'n hoffi chwarae gyda ei ffrindiau.	*she likes to play with my friends.*
	mae hi'n hoffi ennill!	*she likes to win!*
	mae hi'n gystadleuol.	*she is competitive.*
	mae hi'n hoffi cael awyr iach.	*she likes to get fresh air.*

Ydy hi'n hoffi …?

Nac ydy, dydy hi ddim yn hoffi …

PAM?

achos …	mae'n ddiflas.	*it's boring.*
because …	mae'n anodd.	*it's difficult.*
	dydy hi ddim yn hoffi cadw'n heini .	*she doesn't like to keep fit.*
	dydy hi ddim yn hoffi bod tu mewn.	*she doesn't like being indoors.*
	dydy hi ddim yn hoffi bod tu allan.	*she doesn't like being outdoors.*
	dydy hi ddim yn hoffi colli.	*she doesn't like to lose.*
	dydy hi ddim yn gystadleuol.	*she's not competitive.*

BETH ydy ei henw?

BLE mae hi'n byw?

FAINT ydy ei hoed?

Dyma hi!

BETH ydy ei hobi?

BETH mae hi'n hoffi? *(likes)*

Ble?

Pryd?

Gyda phwy?

BETH dydy hi DDIM yn hoffi?
(dislikes)

Alex Jones

43

Mawrth y 18fed

Dyma hi!

hobïau

hoffi

ddim yn hoffi

Dyma hi!

hobïau

hoffi

ddim yn hoffi

ddim yn hoffi

MWY O WYBODAETH ... MORE INFORMATION ...

Oes ..... gyda hi ?
Does she have ..... ?

Oes, mae ..... gyda hi.

Nac oes, does dim ..... gyda hi.

Oes …… gyda fe / hi ?

Oes, mae ……. gyda fe/ hi.

Nac oes, does dim ….. gyda fe / hi.

gwallt *(hair)*	du	hir *(long)*
	brown	byr *(short)*
	sinsir *(ginger)*	syth *(straight)*
	golau *(light / blonde)*	cyrliog *(curly)*
	tywyll *(dark)*	
llygaid *(eyes)*	mawr *(big)*	glas
	bach *(small)*	gwyrdd
		brown
croen *(skin)*	golau	
	tywyll	
bochau *(cheeks)*	coch	
	pinc	

Bachgen neu ferch?

(Boy or girl?)

mwstas
(mustache)

het
(hat)

barf
(beard)

clustdlysau
(earings)

sbectol
(glasses)

POSSIBLE TASK:

Ask the children to choose a character. Ask them to write 5 sentences to describe their character. In turns, give them the chance to read out their description (YN GYMRAEG) while the others guess who it is.

Oes …… gyda fe / hi ?

Oes, mae …….
gyda fe/ hi.

Nac oes, does dim …..
gyda fe / hi.

Oes …… gyda fe / hi ?

Oes, mae ……. gyda fe/ hi.

Nac oes, does dim ….. gyda fe / hi.

Oes …… gyda fe / hi ?

Oes, mae ……. gyda fe / hi.

Nac oes, does dim ….. gyda fe / hi.

Y TEULU

mam	*mother*	**mab**	*son*	**ewythr**	*uncle*
llysfam	*stepmother*	**merch**	*daughter*	**wyr**	*grandson*
tad	*father*	**mab yng nghyfraith**	*son in law*	**wyres**	*grand-daughter*
llysdad	*stepfather*	**merch yng nghyfraith**	*daughter in law*	**gwr**	*husband*
brawd	*brother*	**cefnder**	*cousin (male)*	**gwraig**	*wife*
chwaer	*sister*	**cyfnither**	*cousin (female)*	**partner**	*partner*
rhieni	*parents*	**modryb**	*auntie*	**mam-gu**	*grandmother*
tad-cu	*grandfather*	**taid**	*grandfather (North Wales dialect)*	**nain**	*grandmother (North Wales dialect)*

What are mutations?

A mutation is when a consonant changes at the beginning of a word which occurs because of a word or phrase preceding it.

Dim ond y 9 llythyren yma sy'n treiglo.
Only these 9 letters mutate

Tabl Treiglo	Soft mutation: Meddal	Nasal mutation: Trwynol	Aspirate mutation: Llaes
p	b	mh	ph
t	d	nh	th
c	g	ngh	ch
b	f	m	
d	dd	n	
g	/	ng	
ll	l		
m	f		
rh	r		

We have three different kinds of mutations:

1. Treiglad meddal / *Soft mutation*
2. Treiglad trwynol / *Nasal mutation*
3. Treiglad llaes / *Aspirate mutation*

RHAGENWAU PRONOUNS

Mae fy mrawd (i) yn naw oed. — fy + treiglad trwynol

Mae ei frawd (e) yn naw oed. — ei (g / m) + treiglad meddal

Mae ei brawd (hi) yn naw oed. — ei (b / f) + treiglad llaes

Enw: Martha Dafydd
Oed: 13
Pen-blwydd: Chwefror 5ed
Cartref: ty ar wahân, Powys
Hobïau: gymnasteg, darllen, merlota
Hoff fwyd: pitsa a sglodion
Cas fwyd: ffa pôb
Hoff bethau: cerddoriaeth, ffôn, llyfrau, tywydd braf
Cas bethau: tywydd oer, helpu yn y ty, tacluso
Gwallt: brown golau, hir, syth
Llygaid: glas
Teulu: mawr – Nain, Taid, Mam, Tad, Llysfam
Brawd: dau frawd mawr
Chwaer: nac oes
Anifail Anwes: 3 chi a 2 geffyl

Ei phasport

Enw:
Oed:
Pen-blwydd:
Cartref:
Hobïau:
Hoff fwyd:
Cas fwyd:
Hoff bethau:
Cas bethau:
Gwallt:
Llygaid:
Teulu:
Brawd:
Chwaer:
Anifail Anwes:

Tasg unigol

Pwy ydy pwy?

Helo! Eleri ydw i. Dw i'n 35 oed. Dw i'n byw Yng Nghaerfyrddin. Mae teulu mawr gyda fi. Mae gwr gyda fi. Ei enw ydy Dafydd. Mae un chwaer gyda fi. Does dim brawd gyda fi. Mae tri o blant gyda fi. Mae Sara yn 11 oed. Mae Steffan yn 10 oed. Mae Fflur yn 9 mis oed. Mae ci labrador brown gyda fi hefyd. Ei enw ydy Celt. Mae cath fach gyda fi hefyd. Ei henw hi ydy Fflwffen.

Helo! Arwel ydw i. Dw i'n 75 oed. Dw i'n byw mewn ty mawr yng Nghaerfyrddin gyda fy nheulu. Mae gwraig gyda fi. Ei henw hi ydy Meri. Mae hi'n 75 oed hefyd. Mae un mab gyda fi. Ei enw e ydy Dafydd. Does dim merch gyda fi. Mae gwraig gyda fe. Ei henw hi ydy Eleri.

Helo! Steffan ydw i. Dw i'n byw yng Nghaerfyrddin gyda fy nheulu. Mae un chwaer fawr gyda fi. Mae Sara yn hoffi chwaraeon. Mae un chwaer fach gyda fi hefyd. Mae Fflur yn hoffi crio! Mae ci gyda fi. Dw i'n hoffi mynd â Celt am dro yn y parc. Dw i'n hoffi cicio pêl yn y parc. Dw i'n hoffi byw gyda Mam-gu a Tad-cu achos mae'n hwyl.

CWESTIWN	ATEB
1. Beth ydy enw Tad-cu?	
2. Pwy sy'n 75 oed?	
3.	Oes, mae dwy chwaer gyda fe.
4.	Mae Sara'n byw yng Nghaerfyrddin gyda'i theulu.
5. Oes chwaer gydag Eleri?	
6. Oes chwaer gyda Dafydd?	
7.	Fflwffen ydy enw'r gath.
8. Oes ci gyda Steffan?	

Dyma hi!

Dyma Elen Rees. Mae hi'n un deg pedwar oed ac mae hi'n dathlu ei phen-blwydd ar y deuddegfed o Hydref.

Mae Elen yn byw yng Nghaerdydd gyda ei theulu. Mae hi'n byw mewn ty pâr. Mae hi'n byw gyda ei mam, ei llysdad a dau frawd bach. Mae ei brodyr yn efeilliaid. Mae Gethin a Guto yn wyth oed. Maen nhw'n dathlu pen-blwydd ar ddydd San Steffan. Mae Mam-gu Elen yn byw yn y ty drws nesaf. Mae Elen yn hoffi ei Mam-gu.

Mae hi'n mynd i'r Ysgol Uwchradd. Mae llawer o ffrindiau gyda hi ond ei ffrind gorau ydy Carys. Mae hi'n hoffi gwersi Cymraeg, Saesneg a Ffrangeg achos mae hi'n hoffi ieithoedd. Dydy hi ddim yn hoffi Celf na Gwyddoniaeth achos maen nhw'n anodd. Yn ei amser hamdden, mae hi'n hoffi pob math o chwaraeon. Mae hi'n hoffi chwarae hoci i dîm yr ysgol. Mae hi'n hoffi nofio yn y Ganolfan Hamdden bob nos Fercher. Bob nos Wener, mae hi'n chwarae pêl-rwyd gyda ei ffrindiau. Mae hi'n hoffi gwylio tîm rygbi yn chwarae rygbi. Hefyd, mae hi'n hoffi gwylio "I'm a Celebrity ...." ar y teledu. Mae hi'n caru Ant a Dec!

Ei hoff fwyd ydy cyri gyda reis a sglodion. Ei chas fwyd ydy cinio rhost achos dydy hi ddim yn hoffi bwyta llysiau. Ei hoff ddiod ydy sudd afal a mango. Dydy hi ddim yn hoffi yfed te na choffi – ych a fi! Ei hoff ddillad ydy dillad chwaraeon. Dydy hi ddim yn hoffi gwisgo gwisg ysgol. Ei hoff ffilm ydy "Home Alone 2" achos mae'n ddoniol iawn. Mae hi'n hoffi'r Nadolig, hefyd!

Mae gwallt hir, syth, brown gyda hi.
Mae llygaid brown tywyll gyda hi hefyd.
Mae hi'n dal ac yn denau.

Tasg unigol

Eich tasg / Your task

- Darllenwch y testun.
- Meddyliwch am 10 cwestiwn i'w gofyn am y testun.
- Cofiwch ddefnyddio'r holl batrymau rydych chi wedi eu dysgu, e.e. Pwy ...? Beth ...? Ble...? Ydy ...? Oes ...? Sawl ...? Pryd ...?

- *Read the text.*
- *Think of 10 suitable questions to ask about the text.*
- *Remember to use a variety of language patterns you have*

WELSH LANGUAGE COMPETENCY FRAMEWORK FOR TEACHERS

Key:

Sabbatical Scheme assessment sheets
2022 Curriculum Literacy Framework progression steps
Cynllun Colegau Cymru
TCA/ WMiS assessment sheets

A1 - ENTRY		
LISTENING	Can understand and respond to simple everyday sentences, related to the school setting, provided the other person speaks slowly.	• Can interact with learners, answer simple questions and offer simple feedback in the form of simple sentences or phrases • Can respond appropriately to learners as they develop their language skills, e.g. pronouncing simple, everyday words and phrases in Welsh.
SPEAKING	Can introduce himself/herself and others and can ask and answer questions about simple information, e.g. where someone lives, what they like doing. Is able to tell the time and use numbers.	• Can open and close the lesson using Welsh words and phrases with clear, Welsh pronunciation on the whole • Can present commands (ti/chi), questions and instructions to learners in a simple way.
READING	Can understand very short written texts where people offer simple personal information about themselves or others, e.g. on forms, school signage. Can read commands related to the school setting.	• Can read text satisfactorily, e.g. a simple story or game instructions using simple clauses and respond to content • Can use notes but is very dependent on them to teach the lesson.
WRITING	Can write simple, everyday sentence, related to the school setting, e.g. instructions, questions, commands, simple feedback.	• Can write simple sentences and patterns correctly on the white board to present information to learners • Can introduce basic written information within a framework, e.g. display information from the content of a book with one word answers or a multiple choice question.

	A2 - FOUNDATION	
LISTENING	Can understand and respond to a range of simple sentences related to school setting situations, e.g. everyday themes and different verb tenses.	• Can interact with learners, answer simple questions and offer extended feedback whilst discussing specific themes • Can demonstrate that they understand what they hear by asking relevant questions to obtain specific information and answer questions using the correct forms, *e.g. Ydy? Ydy/Nac ydy.*
SPEAKING	Can contribute to simple conversations using a range of simple sentences related to school setting situations, e.g. everyday themes and different verb tenses.	• Can open and close the lesson by setting aims and objectives, and summarise clearly for the learner with quite clear and meaningful pronunciation • Can present commands (*ti/chi*), questions and instructions fairly confidently for the learner by varying the use of the verb 'bod' and using the concise past tense fairly confidently whilst introducing Welsh across the curriculum • Can respond sensibly to learners' use of Welsh as a result of presenting directed tasks, by using language appropriate within structured situations.
READING	Can understand written everyday messages and simple letters/e-mail messages. Can read appropriate stories with an effort to ensure correct pronunciation.	• Can read text aloud effectively and discuss the text, identify the content's main points and express opinion in a simple way • Can use notes but is dependent on them to teach the lesson.
WRITING	Can write compound and complex sentences for educational purposes.	• Can present written feedback on tasks and convey information which demonstrates an increasing awareness of accuracy • Can use an increasing variety of different patterns and sentences, varying statements and questions, using the negative forms and emphatic sentence correctly and using standard verb forms, e.g. *gweld/gwelais, mynd/aeth*, and subject-verb agreement, e.g. *roeddwn i/ roedden ni.*

Ymadroddion defnyddiol — Useful phrases

Gwaith da.	Gorffennwch eich gwaith.
Ymdrech dda.	Caewch eich llyfrau.
Da iawn.	Tacluswch … yn gyflym.
Gwaith ardderchog.	Sefwch.
Syniad da.	Diolch.
Cwestiwn da.	Hwyl fawr.
Ateb da.	

Oes
cwestiwn?

Erbyn y tro nesaf ...
By next time ...

- Dysgwch y patrymau iaith a'r eirfa.
- Cwblhewch y dasg ysgrifennu.

- Learn the language patterns and any new vocabulary.
- Complete your written task.

Tro nesaf:
24.3.2022 @ 9am
CJ7

